

Franz Max Pollack, 23 jaar.

Geboren: 19 februari 1918 in Breslau, Duitsland

Overleden: 30 september 1941 in Mauthausen

Adres: Kievitstraat 18 (op kamers)

Beroep: technisch tekenaar bij Stork

Stolperstein gelegd in 2020

Franz Pollack, de oudste van twee kinderen van de internist Kurt Pollack en zijn Nederlandse vrouw Gertud Simons, groeide op in Breslau in een liberaal Joods milieu. Hij zat op het gymnasium en moest zijn school afbreken toen vanwege de machtsovername in 1933 van Hitler na familieberaad besloten werd, dat Franz naar Nederland zou gaan om daar een technische opleiding te volgen. Daarbij zou hij geholpen worden door de familie van zijn Nederlandse moeder. Na eerst nog praktijkervaring opgedaan te hebben op het gebied van frezen en draaien bij Maschinen und Pumpenfabrik Gebr. Stern verhuisde Franz met een lovend getuigschrift op zak in 1934 naar Amsterdam. Na een voorbereidingsjaar werd Franz toegelaten tot de MTS en drie jaar later was hij in het bezit van het eindexamen diploma werktuigbouwkunde. Vlak daarvoor waren zijn ouders en zijn broer ook uitgeweken naar Nederland. Een stap die voor Dr. Pollack betekende, dat hij zijn beroep niet langer kon uitoefenen, omdat zijn Duitse diploma's niet erkend werden. Zijn ouders gingen met hun jongste zoon in Leiden wonen. Franz zagen ze weinig. Door het ontbreken van een inkomen konden zij zich het reisgeld vrijwel niet veroorloven. In september 1940 kwam het Duitse bevel dat alle niet-Nederlandse Joden de kuststreek moesten verlaten. De Pollacks vonden onderdak bij een Joodse familie in Enschede, wat hen dichterbij Franz bracht die inmiddels in Hengelo op kamers woonde aan de Kievitstraat 38. Voor zijn verplichte praktijktijd was Franz in september 1938 als volontair begonnen bij de Machinefabriek Gebr. Stork en Co. Een jaar later werd hij bij Stork aangesteld als tekenaar op de bedrijfstekenkamer.

Naast zijn werk was hij actief in de Joodse Jeugdfederatie. Bij het ontbreken van een afdeling in Hengelo, sloot hij zich aan bij de afdeling Almelo. Niet langer dan twee jaar duurde de loopbaan van Franz, waarop hij zich met zoveel inzet had voorbereid. In de vroege ochtend van zondag 14 september werd hij weggehaald van zijn kamer in de Kievitstraat. Zijn werkgever, de firma Stork heeft nog alles in het werk gesteld om hem vrij te krijgen, maar voordat er iets bereikt kon worden, vertrok het transport naar Mauthausen. Daar kwam Franz Pollack nog diezelfde maand om het leven. Hij werd 23 jaar. Bij de ingang van Stork staat een oorlogsmonument met de namen van degenen die tijdens de Tweede Wereldoorlog omgekomen zijn. Zijn beeltenis hangt er ook bij.

De vader van Max Franz overleed op 14 januari 1945 in concentratiekamp Bergen-Belsen. Zijn moeder stierf op 25 april 1945 in Tröbitz, in de trein waarin de gevangenen van Bergen-Belsen op een transport zonder eindbestemming waren gesteld. Zijn broer Fritz Gerhard werd als enige overlevende van het gezin in Tröbitz door de geallieerden bevrijd. Na zijn studie in Wageningen is hij met Elly Boasson getrouwd en naar Israël vertrokken. Daar hebben zij twee dochters en vijf kleinkinderen gekregen.

Voor de geschiedenis van de Hengelose slachtoffers van de razzia in september 1941, klik hier.